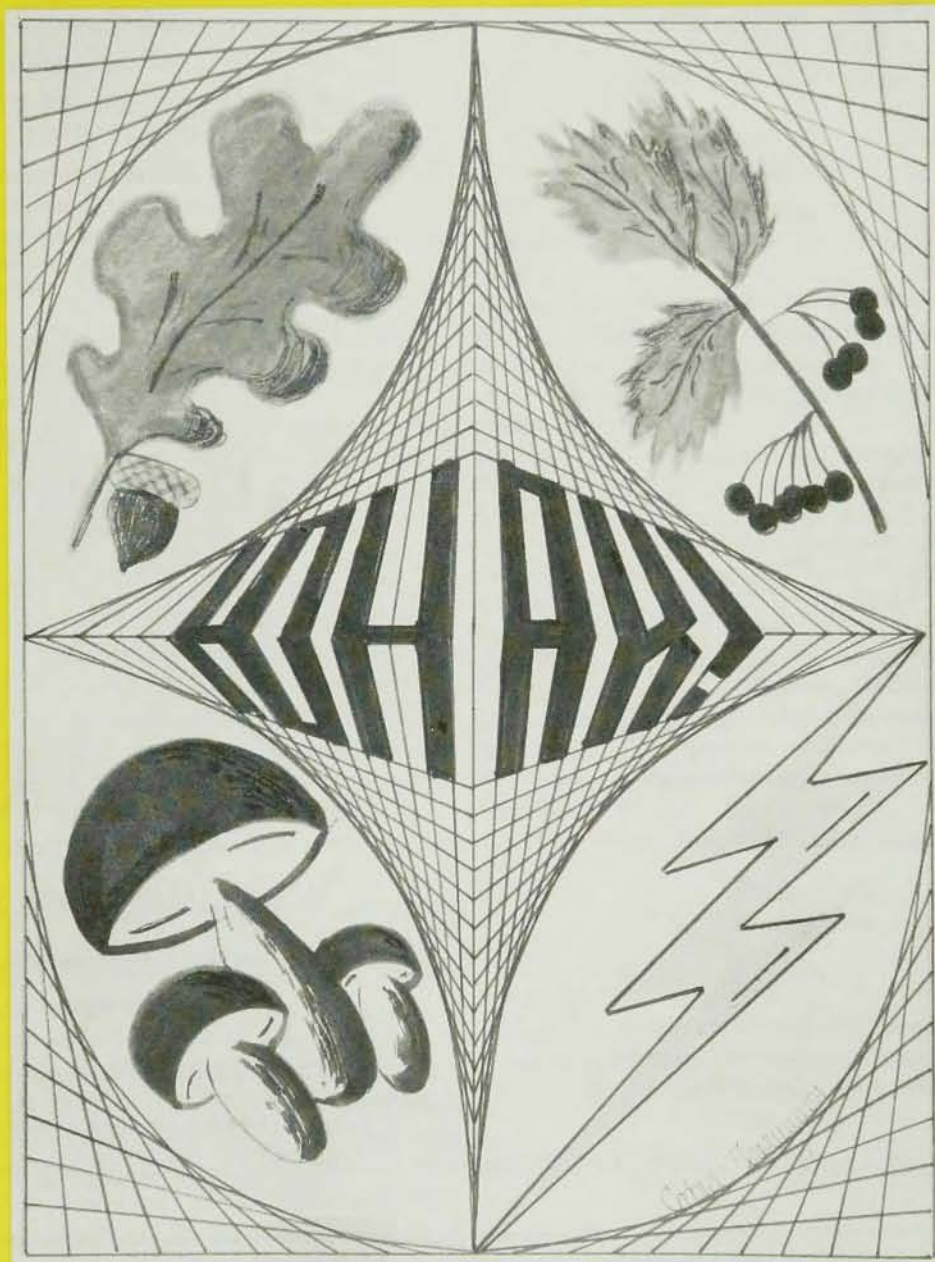

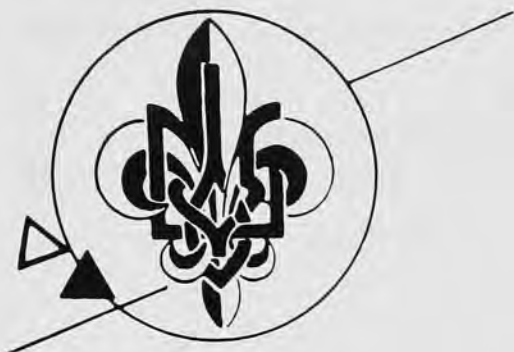
ЮНАК

БЕРЕСЕНЬ — SEPTEMBER 1984

«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця—всього 10 чисел в році.
Видає Головна Пластова Булава.

ЗМІСТ

- 1 Поник простору . . . . . Ф. Смеречун
Так, це осінь . . . . . В. Діденко
Ноханому моєї подруги . . . . . Т. Коломієць
Треба нам знати: Відбудуться Збори КУПО xxx
- 2 Відійшов батько українських бандуристів . . . . . О. К.
- 3 Сучасні визначні українці: Тарас Дурбан . . . . . О. К.
- 4 «Цупне життя» . . . . . В. Кархут
- 6 З природи і техніки: Ліси вимирають xxx
- 7 Із побуту християнської України . . . . . Г. Л. Н.
- 8 На юнацьких роздоріжжях . . . . . Марко
- 9 Розповідь Юрія Денисенка з Австралії . . . . . Д. Баран
- 10 Різне та цікаве: Блискавка покаже зуби xxx
- 11 Молоде перо: Мати . . . . . Г. Берегульна
Чародійна ніч . . . . . Синичка
Спорт: Валерій Борзов . . . . . В. К. С.
Юнаки! Чи хочете листуватися? xxx
- 15 З діяльності Молодечої Організації в Бразилії К. Шмулін
- 16 Нові Платівки: «Мойсей — Каменярь» xxx
- 17 Шахи: Українець — перший в класі шахових май-
стрів . . . . . Л. Б. За «Свободою»
Гра: Мішанка з газетки Нуреня УПЮ-ок, Клівленд
- 18 Хроніка
- 24 Список датків на прес-фонд
Замість квітів на могили

● На обкладинці: Обкладинка газетки 28-го Нуреня
УПЮ-ок в Клівленді, малюнок юначки Софії Ільчишин.

Редагує колегія
Головний редактор:

пл. сен. Ольга Кузьмович

Члени редакційної колегії:

пл. сен. Дора Горбачевська

пл. сен. Юрій Данилів

ст. пл. Роман Ващун

пл. сен. Тоня Горохович

ст. пл. Олесь Кузишин

ст. пл. Всеволод Онишкевич

пл. сен. Олександра Юзенів.

● Усі редакційні матеріали слід слати
на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти
мову, ян теж скорочувати й виправляти
одержані матеріали згідно з пластовою
термінологією, пластовими виховними
напрямами та вимогами
юнацького віку читачів.

ЮНАК

ВЕРЕСЕНЬ 1984

Ч. П. 9 (250) РІК XXII

Інтернаціональне стандартно-серійне число
0044-1384

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»:
КАНАДА—\$15.00
УСІ ІНШІ КРАЇНИ—\$15.00 АМЕРИКАНСЬКИХ
У ПІСЛЯПЛАТИ: \$18.00 РІЧНО
\$1.80 ОДИН ПРИМІРНИК

YUNAK - Ukrainian Monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.
АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel.(416) 769-7855
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olga Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y., 11702, U.S.A.
Printed by Klev Printers Ltd., 2466 Dundas Street West, Toronto, Ontario, Canada M6P 1W9
Second class mail registration # 2185

Ф. Смеречук

ПОНЛИК ПРОСТОРУ

У мандри, у мандри ходіть, юні друзі,
Із співом веселим, бадьорим,
До гір, що синіють на обрієкрузі,
В широкі, розлогі простори!

Хай сонце і вітер нам пестять обличчя,
Хай міць у серцях могутніє,
Нам наша країна буйна й таємнича,
Хай сила у грудях міцніє...

У мандрівку! У простір! Магнетом далекі
Нас тягнуть камінні дороги.
Ходім, побратими! Шуміть нам смереки!
Освічуй нам путь, яснорогий!

Треба нам знати

ВІДБУДУТЬСЯ ЗБОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Головна Пластова Бұлава проголосила, що в днях 6-8 жовтня 1984 року відбудуться ІХ Збори Конференції Українських Пластових Організацій на українській оселі "Союзівка" в Кергонкстоні, ЗСА. Напередодні ІХ Зборів КУПО, 4-го жовтня Головна Пластова Бұлава скликає конференцію голів Крайових Пластових Організацій, а 5-го жовтня буде переведена перша сесія Третього Пластового Конгресу.

Праці Пластового Конгресу проходять під гаслом "Пізнавати — щоб передбачити — щоб діяти" і після першої сесії 5-го жовтня кінцева його сесія запланована на рік 1987.

Для підготовки й переведення першої сесії Третього Пластового Конгресу покликано конгресову комісію, яку очолила пл. сен. Люба Крупа.

Головна Пластова Бұлава і Головна Пластова Рада видала з приводу тих пластових з'їздів відповідні об'яви і вони були поміщені у виданнях крайових пластових старшин.

У Зборах КУПО беруть участь з правом голосу по 7 членів КПСтаршин, по одному членові крайових пластових рад і вибрані на з'їздах делегати з членства УСП, УПС і Пластприяту, по одному від 250 членів. Інші члени Пласту мають право прислуховуватися нарадам, але без права голосу. У рамках ІХ Зборів КУПО мають відбутися також наради "Скобиного Круга" і "Орлиного Круга", вони обериуть свій провід.

Тамара Коломієць

НОХАНОМУ МОЄЇ ПОДРУГИ

Скажи мені, як тобі спиться,
Не муляють, ні, подушки,
Коли з її серця Жар-птиця
Засвічує в небі зірки?

Скажи мені, що ти бачиш
Вві сні чи уже наяву,
Коли її сльози гарячі
Зарошують сиву траву?

Скажи мені, що вчувається
Розмореному від сна,
Коли її голос вривається
Грозою в шибки вікна?

Скажи мені, як ти можеш
Проспати це диво з див?..
Нічим себе не стривожиш,
Живеш, як раніше жив...

Жонглюєш словами легкими,
Піввартими, як дрібняки..
Летить, пролітає мимо
Жар-птиця з її руки.

Запалює осінь ранню —
І небо горить голубе..
Як заздрю я тому паланню!

...ех ти, обікрав себе!..

Василь Діденко

Так, це осінь. Перша павутинка
Над бурштинним вереснем пливе.
Й не вмирає золота стеблинка,
Де Червона Шапочка живе.
Одійдіть од неї, чари-мари,
Сіроманця-воєка одведіть.
Сонце встало, розійшлися хмари,
І каштани лунко ронять віть.
Хай вони розкотяться по бруку,
По траві шовковій у саду!
Я Червону Шапочку за руку
В нашу хату з казки поведу.

Відійшов батько українських бандуристів

Після закінчення музичних шкіл він відразу вступив до Капелі бандуристів, а згодом став її директором. Вже тоді розпочав komponувати пісні до гри на бандурі із співом. Друга світова війна захопила Капелю до війська, вона згодом опинилася в німецькому полоні. Повернувшись до Києва, Китастий створив Капелю бандуристів ім. Шевченка. Вона під час війни переїхала на Захід і улаштовувала концерти для українських робітників, що працювали в німецьких фабриках. Коли війна закінчилася, перебувала Капеля у таборах і дуже розвинула свою діяльність — часто даючи концерти по таборах. З Німеччини Капеля переїхала до Детройту. Там Г. Китастий розвинув працю Капелі в цілій ширині. Капеля бандуристів під його проводом їздила до ЗСА, Канади, Європи та ширила славу про мистецтво гри на тому характеристичному для українців інструменті. Довгі роки Г. Китастий був диригентом капелі, вдосконалював її, творив нові пісні, і своїх і чужих захоплював виступами Капелі. З часом зацікавлених грою на бандурі ставало щораз більше і Г. Китастий враз із своїм сином вишколювали молодих бандуристів, зокрема на літніх школах-таборах ОДУМ-у, а також у поодиноких містах.

Завершенням його довголітньої праці в нових місцях поселення був саме виступ 146 молодих бандуристів на концерті в часі Світового Конгресу Вільних Українців у Торонто у грудні минулого року. Г. Китастий залишив понад 30 пісень для хору й сольових співів з бандурою та сотки своїх учнів, що ніколи його не забудуть і будуть продовжувати це рідкісне мистецтво, яке виповнило життя цього українського музики, диригента й учителя.

В останніх роках гра на бандурі стала дуже популярною серед української молоді і школи бандуристів у пооднокіх містах ЗСА, Канади чи Австралії мають багато молодих учнів, а серед них також пластунок і пластунів.

Для всіх їх ім'я Григорія Китастого не є чуже, і всі вони враз із цілою українською вільною громадою у світі з сумом прийняли вістку, що в квітні цього року перестало битися серце великого українського бандуриста, диригента Капелі Бандуристів ім. Шевченка, учителя і композитора Григорія Китастого.

Востаннє бачили його всі у грудні 1983 р. як диригував величезним збором молодих бандуристів, що з'їхалися звідусюди — ЗСА і Канади до Торонта на Світовий Конгрес Вільних Українців кількістю 146 учасників.

Г. Китастого поховали на Українському Православному цвинтарі св. Андрея в Савт Бавн Бруку в ЗСА з великою участю учасників — його родини, учнів і членів Капелі Бандуристів громадянства у дощевий день 14-го квітня 1984 року.

Г. Китастий походив з Полтавщини, а вивчав музику та гру на бандурі спершу в Полтаві, а відтак у Києві в Музичному Інституті.

О. К.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦІ

Тарас Дурбак

Мало з нас — пластунів виповнює цей Перший Головний Обов'язок вірності Богові й Україні так добре, щоб бути за це нагородженим ще за життя. Але одиниці досягають таке відзначення і ми радіємо, що є такі поміж нами.

До них належить пл. сен. кер. Тарас Дурбак, що 3-го червня 1984 року був відзначений за свою довголітню вірну службу Українській Католицькій Церкві, винятковим орденом для цивільних осіб, що його надає папа римський, а це Ордером св. Григорія.

У вірності Богові

Це одне з найбільших відзначень, що ним папа нагороджує світських людей, передав пл. сен. Т. Дурбакові Митрополит УКЦеркви в ЗСА Стефан Сулик під час торжественної Служби Божої в церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, де пл. сен. Т. Дурбак від 1960 років працював безупинно в церковній раді, де виконував інші завдання для поліпшення і добра цієї церкви.

Пл. сен. Т. Дурбак так вірно, як служить своїй церкві, рівночасно служить від своїх молодих років нашому Пластові. Сьогодні він головою Головної Пластової Ради, але вже молодим старшим пластуном він у 1928-29 роках виконував почесний і відповідальний пост секретаря Верховної Пластової Команди у Львові, що тоді була рівнозначна з сьогоднішньою Головною Пластовою Булавою. Т. Дурбак почав юнакувати у Полку ім. Петра Конашевича Сагайдачного, а перейшовши до старшого пластунства, вступив до Куреня УСП "Залізної Остроги", що своїм завданням поставив собі виховну працю з новацтвом.

Після віднови Пласту в Німеччині відразу включився знову у пластову працю, а переїхавши до ЗСА, до Ньюарку, був там станичним в 50-их роках. Відтак постійно дотепр стояв у проводі Пласту. Спершу був крайовим комен-

дантом пластунів на ЗСА, головою таборової комісії, а від 1961-го року Головним Булавним Пластунів, головним референтом Виховної Дії ГПБулави, редактором посібника "В дорогу з юнацтвом" (1959-1962). Від 1973 року є членом ГПРади, а тепер її головою..

Не диво, отже, що з нагоди його виняткового відзначення в УКЦеркві зібралися на цей святковий день члени найвищого пластового проводу як крайового і станичного, щоб бути свідками такого вирізнення їхнього пластового друга.

Довгими роками друг Т. Дурбак вмів найти час і поділити його на три частини, віддаючи своїй професійній праці, Церкві і Пластові рівно багато уваги. По званні інженер-хімік він довгі роки працював успішно у великій фармацевтичній фірмі, де здобув пост сеніора наукових дослідів, зробив сам ряд дослідів, з яких п'ять опатентував, і вже будучи на емеритурі, був делегатом своєї фірми на наукове симпозіум, де реферував один із своїх патентів.

Пл. сен. Тарас Дурбак це примір для молодших, як можна погодити свої найважливіші обов'язки та здобути у них передове місце. Ордер св.Григорія, що його папа Іван, Павло II надав нашому другові-пластунові, це ще один доказ, що пластуни є першими у різних ділянках життя, а передусім, що вони вміють належно виконати свій перший головний обов'язок.

О. К.

**ЦЬОГОРІЧНЕ НАШЕ ГАСЛО:
«У МАНДРИ, У МАНДРИ ХОДИМ,
ЮНІ ДРУЗИ!»**

II

Ціле літо перебувавувив Вовчик у полонинах.

Тут школився він у своєму ремеслі. Вчився переводити скоро й при тому блискавично напади на овече стадо, коли воно в гарячу, задушливу днину шукає прохолоди в тінистому лісі.

Ніччю, коли над головою сучорий балдахим ночі гаптується безліччю цяткованих сухозолоттю зірок, а внизу без границь і дня плеще імлістий океан (лиш де-не-де стримлять із нього темними обрисами острови верхів). Коли ворухаться лише хвилі пахоців гірського зілля і хвилі звуків — меланхолійного, проте жаского, що ріже вухо, голосіння вовків, що перегукуються довкруги верхами, родилась у Вовчикові та сила, що робила з нього справжнього вовка. Там у станях були люди, пастухи, коло них кошлаті вівчарки, смертельні його вороги, а по загородах сотки, тисячі кучерявого овечого племені, довірливого, бездушного в отарі, що вміє лише кублитися і в паніці тікати. І ще була тут мелодія дзвіночків, приємна для вуха, ніжна музика — отари. Як ніде інде, тут різко станули проти себе два світи, дві породи. І Вовчик учився з кожним днем, з кожної вдачної виправи гордитися своїм родом, набиратися почуття себевагости й довір'я у власні, лише власні сили. Бо вони — вовки, були безжалісні для покнаного, слабого, того, що піддався в бою. Вовки любили викликали небезпеку, цінити хвацьке джигітування, вміли оцінити непомітний для людини крок, здобуття з найбільшої суголоки ще теплої, тремтячої добичі.

Щастя, те химерне ловецьке щастя, що все дописує відважним, не залишило досі Вовчика.

Тепер отари зійшли в долини, треба було теж залишати полонини й Вовчикові. З нерозлучним побратимом вони пірнули в тінисті провалля, де на дні журкотять по камінцях струмки, де принишкло й заховалося життя диких мешканців лісу.

Сонце спало з полудня і день був надиво погожий, хоч осінній. Вовчик з побратимом бігли вузьким плайком поміж крутих узбіч двох верхів, сливе вивозом. Жадібно ловили в ніздря запах ловного звіря, та не находили. Це, що вітер заніс їм у розкриті ніздрі, було гостре й незнане. Вовчик не знав, кому

воно могло належати, бо за час свого життя не зустрічався з таким запахом. Звідси зродилася в ньому цікавість пізнати його. З носом на плайкові, насторожений, посувався безшелесно вперед.

Вовчик мав у житті щастя. Його наче б щось торкнуло. Ще заки свідомість прийняла остереження, він скочив нагло й гостро вбік зі сежки й велике, пруживе тіло kota, промахнувшись, м'яко вдарило лабами в утоптану землю плайка. Всього на нецілий крок перед Вовчиком, що зовсім для себе несвідомо кинувся враз на ворога, який злетів з неба. І заки той опам'ятався, заціпив свої зуби на його пухнатому, м'якому карку.

Вовчик був надто молодий. І тим можна було тільки пояснити його зухвалість. Він вступив у бій з риссю, старим грачем, пострахом просмиків і ходів, якого заціпити побоявся б і старий вовчий ватаг. І ця очайдушність заскочила неприготовану на неї рись. Заки вона отямилася, Вовчик встиг поправити й заціпити в смертельну петлю свій перший, похвальний хоп. З цього менту не було вже можливості завернути. І мусіло рішитися: — або смерть, або перемога. Це миттю зрозуміла теж рись, що в дуже невигідній для себе поставі, але певна своїх сил і переваги над нужденним, на її думку супротивником, встряла в боротьбу. Вона потяглася, щоб перекинутися горілиць, взяти супротивника на себе, а тоді наглим рухом каблукуватих нігтів згори вниз, мов ножицями розпанахати йому череву. З пащеки вжитку зробити не могла. Вовчик держав її цупко, і систематично, з холодною залістю зацуплював хоп пащеки. Рись не дерла кігтями, як це звичайно робила, кидаючися на інші жертви. Її тіло стало враз в'яле, м'яке податливе, щоб постелитися під ноги. От-от візьме Вовчик рись під себе. А тоді...

Та в ту саму хвилину на вируку Вовчикові, мов буря, наскочив із задку побратим. Не багато розбираючи, вп'явся зубами хижакові в ногу та став її термосити, рвати. І рись випала зі своєї ролі. Вперше на віку прокинувся в її мізку жах за власне життя. Вона уся скрутилася враз пружиною і чотирьома лабами, наїженими, висунутими кігтями, порскнула в повітря.

Побратим дав сторчка, неначе викинений з метавки, та Вовчик не пустив. Тоді вдарами, що були мов блискавка, стала дерти шматками нап'яті м'язи супротивника, вириваючи шерсть з клаптями м'яса. О, вона не на марне гострила перед хвилиною, на корі смереки свої кігті! Та Вовчик невразливий на біль і втрату крові, що рясно стікала з численних ран, все глибше й глибше втискав у шию свої нещадні ікли.

Рись задихалась. Їй ставало щораз душніше. Вовча пащека (вона знала вже тепер, що це вовча), обценьками стискала їй пельку. Рись розпучливим відрухом кинулася додолу, звинулася клубком і задньою кінцівкою, попавши на м'яке черево вовка — черкнула. Тоді так

і припала до землі, пришпилена другим вовчим тілом побратима, що тим разом віднайшов відслане слабе місце риси. Ще кілька судорогів лаб і рись знерухоміла — мертва.

Вовчикові самохить розціпилася пащека. Йому в очах замигали чорні плями, закружляв світ. Він безпомічно замахав лабами й звалився зомлілий на тіло поконаної риси.

(Далі буде)

ЮНАЦЬКИЙ КОНКУРС НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР

28 Курінь Уладу Пластунів Сеніорок "Верховинки" проголошує

Конкурс Літературного Фонду
св. п. Лесі Дзядів-Кульчицької

на літературну творчість — поезія і проза.

I нагорода — 150.00 дол.

II нагорода — 80.00 дол.

III нагорода — 50.00 дол.

До участі в конкурсі запрошуємо членів — юнацтво молодечих організацій: Пласту, СУМ-у і ОДУМ-у з усіх країн нашого поселення.

Твори просимо надсилати під псевдонімом, а прізвище з псевдонімом подати в окремій запечатаній коверті. Слати на адресу:

PLAST — Werchowynky

140, 2 Ave.

New York, N. Y. 10003

Реченець конкурсу: до кінця вересня 1984-го року.

АРКА ЗАХІД

це не лише модерна українська книгарня і крамниця гарних подарунків, але також справжній осередок обслуговування українців

Торонта й околиць.

- книжки, часописи і журнали;
- грамофонні пластинки, радіоприймачі, друкарські машинки;
- різьба, кераміка, картини, кришталі, порцеляна, полотна і нитки "ДМС" до вишивання, вишивки, жіночі хустини;
- великий вибір гарних дарунків на різні okazji;
- висилка пакунків в Україну.

ARKA WEST
2282 Bloor St. West
Toronto, Ont.
M6S 1N9, Canada
Telephone: 762-8751

- Продаємо "МІЙ ПЕРШИЙ СЛОВНИК", ціна \$7.00 з додатком коштів пересилки.

Вступайте в члени забезпечено-допомогової
братської установи в США і Канаді

УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ (колиш УРС)

УБС: має 14 клас модерного забезпечення;

- видає тижневик "Народня Воля" і англомовний журнал "Форум";
- веде відпочинкову оселю, культурно-спортивний молодечий осередок "Верховина" в Глен Спей, Н. Я.;
- розділяє стипендії студіюючій молоді.

440 Wyoming Ave., SCRANTON, Pa., 18503 USA

Ліси вимирають

Хто читає пресу, той знає, що багато тепер пишуть про цілі ліси, які вигибають, залишаючи по собі пустку. Найбільше загрожені ліси в Західній Німеччині, де славний на весь світ "Шварцвальд" (чорний ліс) з кожним роком зменшується. Дослідники природи думають, що ліси вимирають через занечищене повітря, кислотні дощі та інші хемічні випари, які постійно у повітрі, а щодо, наприклад, Шварцвальду вітер несе ці випари з фабрик Східної Німеччини.

Але подібне вигибання лісів завважають також у Північній Америці та інших країнах. Чи ті наші читачі, які були тепер на літніх відпочинках, у пластових таборах не завважили також як з кожним роком дерев меншає в знайомому їм довкіллі літніх осередків чи пластових осель?

І так в одних країнах дерева самі гинуть, у інших їх вирубують з різною метою, а все виходить на одне, що дерев, а тим і лісів, щораз менше. А здавалося колись ніби лісу стільки, що його вистачить назавжди.

Як летимо літаком, то бачимо, однак, що на нашій землі тепер забагато "лисин". Зі зменшенням лісів змінився також і клімат на світі. Весни приходять пізніше, в літі часто посуха, а в горах бувають частіше снігові лавіни, влітку і на весні повені. Все це тому, що із зменшенням лісових просторів, немає тої природної охорони, яку дають дерева.

Ліс — це невід'ємна, найістотніша частина природи і його треба берегти. Без нього як без повітря і води природа не може жити, бо це три найважливіші її складові частини. Вони виконують спільну роботу і немов би уклали між собою угоду про взаємодопомогу. Вони працюють, як одна велика природна фабрика, в якій відходи з одної машини перетворюються на необхідний сировину для другої.

Ось повітря, в якому живемо, складається з багатьох різних газів — більшість із них це випари фабрик, машин, які шкідливі для нашого здоров'я. А ліс, втягаючи ці шкідливі гази віддає в повітря чистий та концевий для життя кисень. Але, коли меншає лісів, то і меншає можливість очищення повітря, яке необхідне.

Але не лише в тому заслуга лісу — він насичує наш повітряний простір, нашу атмосферу водою, без якої теж неможливе було б життя. Розуміється дерева не продукують во-

ди, але вони витягають її з глибини землі своїм корінням. Разом з водою прибувають різні мінеральні солі, що в ній розпущені, а ті солі дерева забирають собі і з них ростуть, а воду випаровують через листя. Випарувана листям вода потім знову дощами повертається в землю.

Взимку листки випаровують менше вогкості, ніж літом, вони дрімають зимовим сном. У повітрі в цей час вогкість береться з інших джерел. Її приносять вітри з теплих країн. Та ще у соняшні дні у полі тане верхній сніг і піднімається паром у повітря. І знову паде снігом або дощем на землю.

А як прийде весна і потоки стопленого снігу пливуть до рік, то часто приходять повінні із надміру води в ріках. Але скільки не було б на весні води, вона спадає, ріки несуть її в море, а самі маліють, а як приходить гаряче літо, вони висихають. Не так у лісі. Там сніг через тінь дерев тане повільніше і вода поволі пробивається у ґрунт та щедро його наповняє вологістю. А напоївши землю вона маленькими підземними струмочками стікає до річки. І тому там де є ліси, річки не висихають, у велику спеку. Отож ліси мають величезне значення для підтримання рівноваги в природі. Тому з таким сумом, а то і страхом спостерігаємо, що лісів і дерев щораз менше, і що ми тим природним багатством не вміємо добре господарити. Бо дерева з лісів не лише гинуть природною "смертю", але ми, люди, безпощадно їх вирубуємо, уживаючи до десятків різних потреб: для будови, палива, для виробу меблів, іграшок, на папір та всі інші похідні матеріали. І навіть не думаємо, що їх може колись нам не стати.

ЖИТО

ПШЕНИЦЯ

Жито — збіжжя, що прийшло до нас і хліборобських народів з країн Азії. Україна колись була шпихліром Європи, тепер вона є "шпихліром Московщини". Жито — основа існування, поживи. Від слова "жито" походить "жити". В Україні жито — це певний рід зерна. У південних слов'ян житом звуть нашу пшеницю. Не дивно, отже що жито в народній творчості України займає чільне місце, є воно символом братства і посереднього щастя та необхідною рисою народніх обрядів України: коли молоді з церкви, після вінчання, приїздили до хати молодого, то на Полтавщині сипали їм за комір жито — "щоб їм добре жилося", а в Галичині їх обсипували житом — "на щастя".

Коли будували хату, на чотирьох кутках наміченого під хату місця, викопували ямки і клали в них трохи соли й жита, бо жито це символ щастя, а сіль відганяє "усе нечисте". Коли під час похоронів виносили покійника з хати, то лавки посипували житом, "щоб ніхто більше не помер". Як снилося жито, то цей, кому приснилося, буде довго жити, але як присниться пшениця — то нещастя!

У народних піснях України стоптане, знівечене жито порівнювалось зі зламаним, знівеченим життям — "ой у полі жито, копитами збито, під білою березою козаченька вбито". Дозріле жито — це доросла молодь, якій час до шлюбу: "пора, мати, жито жати... пора мене заміж дати!" — Житий колос означав дозрілих до подружжя дівчат і парубків.

Час, коли "жито цвіте" вважається небезпечним, перш усього для дихавичних людей і вагітних жінок.

Одним із природніших багатств, якими наділив Бог українську землю, це пшениця — трависта культивована рослина заввишки до півтора метра, що дає поживне зерно, з якого виробляють муку, крупи й горілку, а пшеничну соломку на пашу й до виробу паперу, а теж і капелюхів. У загальному вчені дослідники вважають, що на Україну пшениця прийшла з Месопотамії чи взагалі з південної Азії, хоч культивування пшениці уже давно було відоме в Китаї, а в Україні сіяли пшеницю наші пра-предки ще давним давно, як це стверджують археологічні розкопки, в яких у глиняних посудинах селищ із третього сторіччя перед Христом найдено обгорілі зерна пшениці.

Завдяки природнім складникам українського чорнозему в Україні росте й т. зв. тверда й м'яка пшениця, тверда в південній Україні, а м'яка по всій Україні. Між різними сортами м'якої пшениці є один озимий сорт, який і звється "українка".

У народній творчості України під пшеницею розуміється щось гарне, виплекане, свіже. В одній із народніх пісень співається: "чи я в полі не пшениця була? Чи я в полі не зелена була? Взяли мене й пожали у снопики пов'язали, така доля моя!.. Чи я в батька не дитина була?... Взяли мене повинчали й світ мені зав'язали... така доля моя!"

В українських народніх піснях пшениця є символом приязні, доброго ставлення людей: "Ой куди були ярії пшениці — тепер туди облоги (некультивоване поле), які ще були добрі люди — тепер самі вороги".

Стинання пшениці в піснях народу України символізує видавання заміж, а весільний хліб т. зв. коровай робили з пшеничної муки. Тому пшениця символізує весілля.

Г. Л. Н.

На юнацьких роздоріжжях

Тямиш?

Ще зовсім юні ми були тоді... Серця наші ще як молоти били, коли ми, мов олені, легко то дерлись по зворах вгору, то стрілою гнались вниз.

Не легка була наша дорога. Треба було мати чуйність оленя і хитрість лиса, щоб не попасти у руки тих, що сторожили.

Тоді нам дуже спішно було. Ще перед північчю хотіли ми дістатись на Сокіл-гору, щоб донести тоді цінний вантаж, який нам передали друзі з Закарпаття.

Для мене тоді не було нічого понад моє завдання. Нині вже інакше думаю. Нині бачу, що Ти мав рацію, коли казав, що і той поліцист зі зломаною ногою, якого ми зустріли вночі серед лісу, — це перш за все була безпорадна людина, виконавець обов'язку, а відтак ворог.

Вирішальним для мене було те, що коли б не його зломана нога, він зловивши нас, не мав би напевно ні зрозуміння, ні милосердя для нас. Ти ж, не дивлячись на мої ремствування, просто примусив мене перенести його на станицю.

Через це ми уже не могли прибути на Свято Юрія на Сокіл-гору. Лиш із сусіднього верха стежили ми за ватрою там, у нашому таборі.

Серед густої теміні ночі здавалось ціла Сокіл-гора горить. Не жаліли хлопці ялиць. Час-від-часу небо рожевіло од вогнених стовпів.

Ми довго сиділи і вдивлялись в далеку заграву. Я бачив, що й тоді ти нічого так не бажав, як порозумітись зі мною. Для нас обох було дуже боляче те духове роз'єднання, що настало між нами. Ми від наймолодших літ були друзями, були одне...

"Помагай ближньому, добачай в кожній людині брата!" — гарний закон. Але чи можна нам його здійснювати тепер? Аж коли добуdemo своє право, аж коли житимемо з іншими як рідні з рідними, аж коли вони перестануть ставитись до нас, як до "бидла"! Тоді я буду для нього братом... Інакше це — самопониження без потреби і шкодження собі, це просто глупість — переконував я Тебе.

Ти вмовляв і переконував мене, що правда мусить перемогти, що до неї не можна йти хибним шляхом, що не можна стосувати у житті безкарно подвійну мораль.

Наша розмова скінчилася так, що Ти не втерпів і пішов в темінь ночі до наших. А я остався самотнім.

Мені було дуже боляче. До самого ранку сидів я серед скель, роздумуючи над Твоїми словами. Не міг відірвати зору від того місця, де ще час-до-часу блимав конаючий вогник пластової ватри, де сиділи мої вчорашні брати й куди Ти пішов, залишивши мене.

Ця пригода була переломовою. Зараз після приїзду до Львова я переслав нашому курінному мої відзначення і пластову лелію. Я дійшов до переконання, що годі мені далі кривити душею і бути пів-пластуном. Врешті ми стали мужчинами й хотіли, щоб наші діла йшли в парі з нашими переконаннями.

Тебе не було там, де я був, а мене там, де Ти. Хоч не можу сказати, щоб наші шляхи не йшли рівнобіжно. І мій, і Твій шлях був повен пригод і небезпек. Із однієї такої пригоди Ти не вийшов цілим.

Жаль, що не можу сьогодні з Тобою говорити.

Я хотів би бачити ту велику радість у Твоїх очах, коли б Ти міг чути те, що хочу Тобі сказати.

Ти мав рацію в ту ніч, коли ми говорили про востанне.

Багато треба було переболіти й бачити, щоб передсвідчитись про це. Пережити багато лиха, сліз і крові, щоб наглядно усвідомити собі цю правду:

Що у боротьбі за Добро злом можна користуватись лиш як найостаннішим засобом. Що до Добра шляхетними і добрими шляхами прямувати можна і треба.

Твоя шляхетна юнацька душа зрозуміла цю істоту ще на заранні Твоїх літ. І на службі цій великій правді Ти життя своє віддав.

Прощаючись із життям, Ти передав для мене свою пластову лелійку. Я довго носив її як святість, а сьогодні припняв собі знову на груди. На знак єднання з Твоюю ідеєю.

("Наш Шлях", ч.

Марко

РОЗПОВІДЬ ЮРІЯ ДЕНИСЕНКА — ДЕЛЕГАТА НА КОНГРЕС СКВУ З АВСТРАЛІЇ

У нас перебував Юрій Денисенко — австралійський делегат на Світовий Конгрес Вільних Українців. Коли я розмовляла з ним, переконалася, що я дуже мало знаю про життя українців в Австралії. Пан Денисенко радо мені оповів про українську молодь, життя громади та висловив свою opinie про Конгрес СКВУ.

Австралія — це наймолодший континент нашого поселення і найбільш віддалений від нас. Українці поселилися в Австралії лишень 30 років тому. Від 1949 року вони почали приїжджати до Австралії масово так, що сьогодні є їх там близько 30 тисяч, розкинутих по більших містах країни: Сідней, Мельбурн, Брізбен, Аделаїда, Тасманія, Перт і Кенберрі. Емігранти організували відразу свої товариства. Сьогодні в Австралії є сумівці й пластуни (їх останніх приблизно дев'ятсот!). Наші поселенці мають свої громадські доми — Дім молоді в Сіднею. Сходини часом відбуваються по різних школах. Пласт має оселю, де відбуваються табори. Там перепливає річка, є басейн для купання, є посаджені сосни. Табори тривають під час найбільшої спеки — між груднем і січнем. Бувають також чорноморські табори, які вправляють мореплавання, є й мандрівні по різних закутках Австралії.

Саме пластуство бере велику участь у громадському житті. Вони організують концерти, мистецькі гуртки — танцювальні, бандуристів, хори та курси народного мистецтва. Беруть вони участь у частих маніфестаціях.

Відбулася велика демонстрація в столиці для відзначення 50-річчя голодомору в Україні. Вісімдесят відсотків учасників її була українська молодь, яка зуміла розголосити подію широко серед чужинців. Близько дві тисячі українців зійшлися і так добре запрезентувала себе, що австралійська преса відгукнулася дуже прихильно на наші вимоги.

Молодь в Австралії ходить до різних шкіл вечорами або в суботу. Після курсів українознавства середнього типу є педагогічні курси на підготовку вчителів, а в Мельбурні в університеті діють два факультети українознавчих студій.

Розповідь Пана Денисенка мене зворушила. Я бажаю передати її всім читачам "Юнака". Українська молодь повинна найбільше вчи-

тися, щоб досягнути важливі пости в країні, де вона живе. Через це зможе вона мати впливи політичні, в науці та з різних інших діянок, щоб на всіх відтинках у потребі нести допомогу Україні.

Пан Денисенко очолює Союз Українських Організацій в Австралії (СУОА) вже понад вісім років. Цей Союз є централею для всіх наших організацій в Австралії, а провід його керує цілим українським життям у цій країні. В цій Централі є багато пластунів та сумівців у провіді. СУОА має нагляд над всіма громадами та організаціями в Австралії, яких є всього разом 32. Ця організація видає різні директиви і очолює цілу українську 30-тисячну спільноту в Австралії.

Панові Денисенкові здається, що в Австралії є менша різниця між різними партіями, всі живуть як одна велика українська громада, подібно, як одна українська родина.

З Австралії приїхали п'ятнадцять делегатів на Конгрес СКВУ до Торонта. Відбулися гарячі дебати та дискусії, але дійшло до згоди.

Обрано новий провід, що його очолив пластун сеньйор праці адвокат і канцлер Альбертійського Університету Петро Саварин. Пан Денисенко надіється, що він, як пластун, зуміє зорганізувати партію працівників та зможе приєднати молодь в ряди проводу, в якому дотепер були тільки старші. А взагалі — Юрій Денисенко думає, що цей Конгрес була добра нагода поділитися думками, щоб спільно нав'язати ближчі контакти та розгорнути пляни позитивної праці.

Я щиро дякую Панові Денисенкові за час, що його він мені присвятив, щоб розповісти мені про стан українського життя в Австралії та про свою оцінку IV Конгресу СКВУ.

пл. розв. Дарка Баран Торонто

Блискавка показує зуби

Останнє літо було у Північній Америці особливо бурхливе та повне громовиць, в яких блискавки були дуже частим явищем. Ми вже не раз писали, що треба робити, як хоронитися перед блискавками, а сьогодні хочемо навести кілька прикладів дивовижних, але правдивих історій, в яких головну роль грала саме блискавка і її діяння.

**

Хоча кажуть, що блискавки не вдаряють у церкви, однак для них усі високі будівлі однакові. Розказують, що в XVIII сторіччі в Нью-Йорку була голяндська церква, в яку раз під час бурі вдарила блискавка. Увійшовши в шпиль дзвіниці, вона перейшла через механізм годинника, що був на дзвіниці, перескочила через його маятник, а з нього на ручку дверей до церкви. Дубові двері розлетілися на тріски, а сама церква залишилася цілою.

Менше щастя мала церква св. Назарія у Венеції. Венеціанці переконані, що в церкву блискавка не вдарить заховали у її пивниці (у XVIII сторіччі) запаси стрільного пороху. Під час одної бурі у вежу церкви вдарила блискавка й досягнула аж пивниці, де стояв порох. У повітря вилетіла не лише церква, але всі довколишні будинки і згинulo понад 3 000 людей.

**

Якось вертався додому з поля один селянин. Раптом набігла темна хмара й лився дощ, і селянин сховався від нього під високою тополею. Не встиг там примоститися, як у тополею вдарила блискавка.

Буря проминула, настав дощ, а селянин далі стаїть під тополею. Саме проїздив дорогою його сусід, і побачивши селянина, що не рухався на його знаки, станув, підійшов до нього і торкнув за плече. У тій хвилині селянин розсіпався на попіл.

**

У Франції, у одному малому містечку при кінці XIX сторіччя трапився такий випадок. Мейор того містечка вибрався раз на прогулянку, як надійшла буря зі зливним дощем і він сховався під найближчим деревом. Раптом він відчув сильний удар, який кинув його на землю. Коли він опритомнів, його охопив жах: на ньому зовсім не було одягу, усе згоріло від удару блискавки. Тремтячи від холоду і пережиття, він почав ховаючись лобиратися до своєї хати. Але як він не уникав людей, його побачили, та історія набрала такого розголосу, що ще дотепер її розповідають.

**

З одною американкою блискавка ще не так пожартувала. Жінка одного разу після бурі відкрила холодильник і здивувалася; на полицях лежали дві спечені курки, два тузіни

зварених на твердо яєць і зовсім зів'яла салата. Вона однак добре пам'ятала, що ці речі були в сирому стані. Кухарем була блискавка. Вона на коротку хвилину перетворила холо-

дільник у електроніч. Але що найдивніше, після того фантастичного явища, холодильник відразу почав свою звичайну працю і сумлінно остиудив те, що сам усмажив.

МОЛОДЕ ПЕРО

Мати

Катерина Іваненко сиділа нерухомо перед широким вікном, що виглядало на сіре подвір'я, покрите мертвим листям та на порожню вулицю — в неї серце швидко билось, бо вже бачила перших кілька школярів, що вийшли з школи та йшли цією дорогою додому. Швидко вона оглянула кожну дитину, але даремно. Славка поміж ними не було.

Позираючи ще раз крізь вікно, вона усілася у своє крісло та разгубила думки. Огрівник був наставлений на високий огонь, але надворі вже була не пізня осінь, а лагідна весна. Подвір'я зелене й соняшне, і навіть чорна сажа з фабрики не сідала на прання, бо теплий вітерець ніс дим далі до сусідів. В уяві бачила Катерина на вулиці дев'ятирічного хлопчика — з його личка сіяла та радість і любов до життя, що її підтримували протягом цих самотніх років, скріплювали надію, що одного дня Славко вернеться до неї. Його русаве волосся та карі очі вона завжди шукала поміж дітьми, які верталися додому з школи, але вже два роки минуло від того дня, коли її син зник.

Тоді сиділа вона так, як і тепер, чекаючи радісного щебету свого малюка. Чекала вона: одну, дві, три години — та не дочекалася. Страх здавив її горло. Великим зусиллям подзвонила до поліції. Шукали Славка. Все даремно. В школі того дня його не було. Зник він без сліду. Обшукували місто, вулиці, навіть канали й річку — але про це Катерина не хотіла навіть думати. Тяжко було повірити, що хтось вкрав її дитину.

У тих перших тижнях Катерина трохи не збожеволіла. Але сильна віра, що Славко вернеться поволі звільшувалося, аж поки не затоптала решта трагічних емоцій в серці Катерини.

Для Катрусі, Славко не був тільки сином, якого вона доглядала з материнською любов'ю, але насправді був її цілим світом. Чекаючи на свою першу дитину, стала молодою вдовицею, коли чоловік загинув на праці в копальнях. Вона довго не могла побороти роз-

пуки, але коли Славко народився, він їй приніс рятуюнок від глибокого смутку. Катерина забула дні гіркого плачу, коли перший раз пригорнула до себе свою дитину. Вона вже мала чого жити, і навколо синочка вона побудувала свій цілий світ. І, справді, як Славко виростав, показалося, що він чудова дитина, не тільки виглядом, але й натурою: завжди тепло веселий, радий ошчасливити свою любу маму. Катерина з ним годинами бавилася в парку, брала його на прогулянки і старалася бути з ним якнайдовше протягом дня. Пригадуючи цей щасливий час, Катерина в серці почувала теплоту любови до свого сина. Навіть початок школи приніс їй смуток, бо це був перший раз, що вона розлучилася із Славком. Такі нерозлучні були — а тепер його нема!

І привикла вона сидіти при вікні так кожного дня й уявляти собі — ось зараз автобус приїде й вийде Славко, усміхнений, щасливий, що додому приїхав. Він приїде до брами, зайде в подвір'я і прибіжить до хати, до своєї мами! Катерина могла так годинами фантазувати.

Сиділа вона так перед вікном одного дня, думаючи про свою втрату, коли з рук їй випало горнятко кави. По дорозі йшла висока жінка середнього віку, а за нею хлопчина, руса-

вий, малого росту. Катерина вилетіла з хати. — "Славко! Славку мій, дитино, де ти був, це я, Мама! Славуню, чи ти мене не знаєш?"

— "Що ти жінко, здуріла? Це мій син, що ти говориш!" — грізно відповіла жінка, притягаючи хлопчика до себе. — "Таж це Славко, син мій, його вкрати рік тому, а вже бачу його тут, вернувся до мами," — крізь сльози відповіла Катерина.

— Не будь дурна. Це не твій син. Це Орест, він народився другого червня вісім років тому. Це мій син." Катерина глянула на хлоп'ятко. Жінка мала рацію. Славко був би старший, йому б було вже десять років, а цьому тільки вісім. Придивляючись, Катерина побачила що в цього хлопчика личко ширше, волосся ясніше та очі зелені, а не карі як у Славка. Ноги не втримали, і Катерина впала на землю. Висока жінка покликала поміч, і Катерину занесли до хати. Поклали на ліжко й покликали лікаря, але Катерина скоро прийшла до

притомности. В серці відчувала глибокий біль — думала що вона знайшла сина і знов його втратила. За тиждень вона знов сиділа при вікні й уже знала, що на другий раз помилки не буде — тоді це справді буде Славко, її син.

По цім епізоді минув ще один рік, було два роки, як Славко зник.

Катерина дивилась у вікно. Надворі почало росити, і сіра мряка зм'якшила суворі риси будинків міста. Кава охолола в її руках. Надворі нічого не чути, навіть звуки авт заглушені дощем. У темряві ніби сіра постать сунулась по дорозі. Катерина задеревіла, але нічого не можна було бачити, ні чути. Руського хлопчини вже не було.

Гандзя Берегуляк

Гандзя Берегуляк, 16 років, студ. матрикуляційного курсу в Сіднеї. За опов. "Мати" одержала на 7-му Конкурсі молодечої творчості 2-гу нагороду в 45.00. Конкурс, який закінчився 12-го лютого ц. р., проголосив Літературно-мист. клуб ім. Василя Симоненка в Мельборні, Австралія.

Молоде перо

ЧАРОДІЙНА НІЧ

Ніч була темна і тиха. Зорі ще не світили, а місяць тільки слабо кидав довгі понурі потворні тіні дерев. Дні на таборі були зайняті й веселі, але ночі були ніби зачаровані.

Таня і Леся з неохотою вийшли з свого дуже неупорядкованого шатра на стійку.

— Ой Таню, ми завтра будемо такі змучені, а в нашім шатрі такий не порядок. Завтра приїжджає референтка таборів і буде перегляд! — каже затурбовано Леся.

— Я знаю. І ми напевно проспимо вставання, так як завжди ми робимо по стійці!

— І що тоді буде — продовжує Леся, — коли подруга нам дасть кару за не порядок?

Хвилина мовчанки, а тоді:

— Таню, слухай! Я щось чую! Он там коло лісу. Я піду подивитися.

Леся відійшла в сторну лісу, щоб ліпше прислухатися, але нічого не почула. То напевно білка перебігла по сухім листі. Вона сіла під дерево, щоб трохи відпочити. Юначки мало спали минулими ночами і Леся вже була дуже змучена. Її очі самі заплющувалися вона ледве могла їх розплющити.

Раптом щось побачила. До неї хтось надходить. Вона зірвалася на ноги і побачила — то якийсь мольфар до неї наближається. Невеликий ростом, з довгою білою бородою, і усміхнувся:

— Леся, добре що я тебе знайшов, — сказав старець, — бо я вже довго лісом мандрував. Чи маєш чогось напиться? Дай мені, будь ласка!

Леся з дива не могла рухатися, ані говорити. Не могла повірити своїм очам. Мольфар повторив знов, що сказав і додав:

— Не бійся. Я лиш трохи змучився і хочу відпочити.

Зачарована Леся відійшла і вернулася зі своєю кантиною. Вона сіла напроти мольфара.

— Ну, Леся, скажи мені як тобі подобається це таборування?

Леся вже набрала трохи відваги і вони зачали розмовляти. Незадовго мольфар її запитався:

— Леся, чому ти така сумна?

— Тому, що завтра є перегляд чистоти, а наше шатро таке неупорядковане. Ми рано будемо зазмучені чистити і напевно дістанемо якусь кару.

— Справді? Шкода! — Мольфар трохи задумався і по хвилині сказав — Ну, я вже дого тут сидів. Час мені йти. Дякую за твою гостинність. — Він зачав йти, але раптом зупинився і її запитав: — Леся, котре твоє шатро?

— То зелене он там.

— Дякую і добраніч!

Незадовго надійшла Таня і побачила

сплячу Лесю, під деревом.

— Лесю, Лесю, вставай! Вже час будити другу стійку.

Леся протерла очі. — Вже час? Добре! Я така змучена. — Вона заспано пішла до шатра. Обі юначки були такі змучені, що просто впали у ліжка.

Рано, так як сподівалися, дівчата не почули свистка на вставання. Коли вони не вийшли на руханку, то подруга сама пішла їх збудити.

— Лесю, Таню! Вставайте! Що, ви не чули свистка? Скоро вибігайте! — Подруга огля-

нула шатро. — Але тут у вас чисто. Дістанете плюсика за чистоту!

Дівчата подивилися, і справді був гарний порядок.

— Лесю, як це сталося? — спитала здивовано Таня.

— Я мала дивну пригоду під час стійки. Якийсь мольфар —

— Лесю! Чи ти щось таке знаєш чого я не знаю?

— Може, але я справді не знаю, не розумію...

Синичка

3 газетки 28-го Куреня УПЮ-ок

Валерій

Борзов

А. Ган (Hahn), Р. Крейг (Craig), Ед Толан (Tolan), Джессі Овенс (Owens) та Боб Морров (Morrow) з Америки, Персі Віліямс (Williams) з Канади і Валерій Борзов з України — це без сумніву найвидатніші спринтери олімпійських ігор. Лише цим сімом мужчинам з цілого світу вдалося здобути на тій самій Олімпіаді золоті медалі в бігу на 100 і 200 метрів. Деякі з них пробували повторити свої досягнення на наступних олімпіадах. Нікому не пощастило навіть одну медаль виграти. Нікому, крім Борзова! 4 роки після Мюнхенської Олімпіади, Борзов здобув у Монреалі бронзову медаль в бігу на сто метрів.

Валерій Борзов народився 20 жовтня 1949 р. в місті Нова Каховка, Херсонської області. З молодих літ займався спортом, бо батьки вписали його до спеціальної дитячої спортової школи. Спершу змагався у скоку в довжину. 13-літнім скочив 5 метрів! (16-5 фітів). Наступного року вдалося йому скочити 6,28 м (20-7 і 1/4 фітів)! Тепер Борис Войтас зауважив, що у молодого Борзова дуже швидкий

СПОРТ

підбіг перед скоком. Рішив, що Борзов повинен займатися спринтерським бігом. Коли 17-літнім Борзов кінчив десятирічку і вступив до Київського Інституту Фізкультури, міг похвалитися успіхами: 100 м за 10.5 сек. і 200 м за 22.00 сек.

У Києві попав під опіку проф. Валентина Петровського, декана спортивного факультету і визначного тренера. Петровський вирішив "зробити" з Борзова 10-секундного спринтера. Кілька років пізніше Петровський згадував: "Борзов природний і дуже добрий спортсмен... але ми (науковці) мусіли вирішити, як з нього зробити ідеального спринтера. Ми аналізували людську фізіологію, здебільше позиції тіла в бігу, як і духове наставлення змагуна.

Після того Петровський з помічниками проаналізували Борзова, його силу, фізіологію, минулі досягнення, психологічне наставлення до спорту і тим подібне. З допомогою компютера виробили йому план тренування. Для швидкості багато разів повторював біг на 60 м у повній силі. Для витривалості повторював біг на 800 м вигідною швидкістю. Раз на тиждень пробігав 10 км по стежках київських парків. Цілий той час Петровський і компютер аналізували кожний його рух, кожний м'яз, кожний віддих.

Перший успіх Борзов здобув 1968 р., коли на Європейських Чемпіонствах Юніорів виграв три золоті медалі: 100 м — 10.2 сек., 200 м — 21.00 сек. і в штафеті 4 x 100 м. Наступний рік на Європейських Першенствах здобув золоту медаль на віддаль 100 м, а срібну у штафеті 4 x 100 м.

До наступної Олімпіади в Мюнхені Борзов себе підготовляв зі запасом. І не диво: Тренери очікували великих успіхів, бо від 1969 р. до олімпійських випробувань в 1972 р. Борзов не програв навіть одного індивідуального змагу!

В 1971 р. в Гельсінках, на Європейських Чемпіонствах Борзов здобув змаги на віддаль 100 м (10.3), як і на віддаль 200 м (20.3). Того ж року встановив рекорд Європи на 100 м (10.0) і також на 200 м (20.2).

На Олімпіаді в Мюнхені Борзов доказав світові, що він спринтер неймовірного таланту. Здобув золоту медаль на віддаль 100 м (10.14), як і золоту на віддаль 200 м (20.00). Цим він став першим європейцем, якому вдалося перемогти всіх і здобути титул "найшвидшої людини у світі"! В моменті перемоги руки його були піднесені вгору, тіло напружене. Здавалося, що і цей рух він вправляв невтомлено. На тій же Олімпіаді здобув він також срібну медаль у štaфеті 4 x 100 м, в складі якої був ще один українець — Олександр Корнелюк.

В роках по Олімпіаді Борзов вже не так часто виступав у змагах. Пошкоджений Ахіллів сухожилок спричиняв болі в тренінгу і змагах. Все ж таки вдалося йому третій раз виграти біг на 100 м у Європейських Чемпіонствах в 1974 р.

1976 року Борзов здобув місце в збірній олімпійській команді СРСР. Мав змагатися у бігах на 100 м та 4 x 100 м. Перше відбувалися перебіги на 100 м. Борзов попав до фіналу, хоч не без зусилля. І так надійшов фінал. Валерій Борзов і сім інших змагунів в напруженій позі очікували старту. Можливо, що саме тоді у нього пролетіла думка, — якщо в наступних кількох секундах він виграє змаг, то увійде в аннали спортової історії, як перший спринтер, який повторив свої успіхи з попередньої Олімпіади. Старт. Біг. Кінець. 3-тє місце — бронзова медала. Цікаво, що час його,

10.14 був той сам, яким він здобув золоту медаль у Мюнхені...

Наступного дня в Монреалі поширилися чутки, що Борзов попросив у Канади азілю. Чутки подвоїлися, коли він не з'явився на перебіги 200 м.

Але чутки залишилися чутками. За кілька днів Борзов з'явився на фінали штафети 4 x 100 м.

Штафета СРСР здобула бронзову медаль. І так востаннє Борзов стояв на п'єдесталі, чемпіонів, слухаючи виклик свого імені і бурхливі оплески глядачів, які припускали, що довга й блискуча кар'єра Валерія Борзова добігла до кінця.

По Олімпіаді Борзов перейшов операцію на свій Ахіллів сухожилок. Були чутки, що по операції він знов почав серйозно тренуватися і підготовлятися до Олімпіади 1980. Але, на жаль, Борзов не мав вже запалу і завзяття своїх юних років, щоб знов добиватися чемпіонства.

Валерій Борзов без сумніву найвидатніший спринтер України, як і один з найвидатніших спринтерів світу минулих і сучасних днів. Його досягнення виняткові. Вперше атлет, тренер і компютер зійшлися, щоб виховати ідеального змагуна. Результати вже знаємо. На кінець варто згадати, що Борзов не здійснив своєї первісної мрії — себто, не встановив світового рекорду в бігу на сто метрів... "Мій основний супротивник є, був і буде секундомір... Я вірю, щоб виграти в Мюнхені, я мушу побігти 100 м за 9.7, або 9.8 секунди... Здійснити йому цього не вдалося, але Валерій Борзов здобув титул "найшвидшої людини у світі"... і став першим спринтером світу, який здобув медалі на двох Олімпіадах.

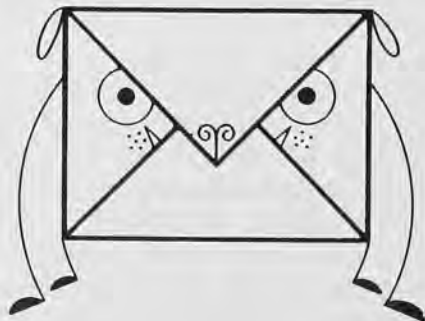
ВКС

Наступний — Володимир Куць

ЮНАЧКИ! ЮНАНИ! ЧИ ХОЧЕТЕ ЛИСТУВАТИСЯ?

Наш вірний дописувач з Бразилії Корнелій Шмулик просить помістити його прохання, що він дуже хотів би листуватися з пластунами з інших країн. Він дослівно пише до редакції так: "...Я бажаю листуватися з пластунами з цілого світа. Ми тут молоді є дуже ізольовані і це дуже прикро, бо нам бракує дальших зв'язків..."

Це вже не перший раз звертаються до нас молоді українці з Бразилії з проханням мати контакт з пластунами. Чи нема нікого охочого до того? Шунаємо за такими, що мають охоту піти назустріч, придбати нових друзів, пізнати їхнє життя! Зголошуйтеся до редакції!!!

Члени Української Фольклорної Групи в місті Курітіба:
В першому ряді направо стоять: Петро Білоцький, молод-
ший, Жерсон Костин, Адольф Іваннів, Ігор Баран, Ньювіє

Нарвалю, Павло Сандора. У першому ряді направо сидять:
Антін Верець, Корнелій Шмулик, Конрад Мартинюк,
Німанор Баран.

Вшанування українських матерей у Бразилії

Хто сказав, що число 13 є нещасливе? Ось 13-го травня цього року це був день присвячений матерям. В цей день було Богослуження в честь українських матерів в церкві Матері Божої Помочі з ініціативи української молодечої організації КЛЕМ. На Службі Божій співав хор під проводом Адама Барана, а відправляв о. Ілярій Бардаль. В часі Богослуження представники КЛЕМ Корнелій Шмулик і Мірна Слава Волошин виголосили промови в честь матерів, а на закінчення члени молодечої організації роздали картки для всіх присутніх матерів. Не зважаючи на погану погоду, наша громада масово прибула на це Богослуження, на яких були також телевізійні репортери. Вони показували перебіг того свята ніччю на телевізії.

Виставка українських писанок

Заходом жіночої організації при Хліборобсько-Освітньому Союзі й Українського Бразилійського Клубу, була влаштована виставка українських писанок, яка пройшла з великим успіхом. Українська й бразилійська публіка оглядала з великим зацікавленням роботи наших мистців. З виставлених писанок дуже оригінальна і високо мистецька була писанка п-і Тетяни Башин. Також була писанка на взір трипільської культури, яку зробив юнак Володимир Ромео. Виставлено 26 писанок, але усі були

дуже гарні, кожна іншого кольору багато зі сучасними зорами. Бразилійська преса написала про цю виставку прихильні репортажі і також показано її на телевізійній програмі.

З великим успіхом пройшла також виставка писанок в міській публічній бібліотеці Курітіби, написала їх наша мисткиня Анна Хома Худзій. Хоча вона вже походить із третього покоління українців тут роджених, говорить добре українською мовою і є одною із найкращих наших писанкарок. На виставі було багато відвідувачів і всі були захоплені писанками. Про неї також писали в бразилійській пресі.

Українська фольклорна група в Курітібі

Українська танцювальна група з Курітіби здобула собі заслужене добре ім'я не лише в Парані, але далеко поза цією провінцією своїми виступами не тільки на українських, але й на бразилійських імпрезах. Група існує вже більше як чверть століття і налічує понад 100 членів. Керує нею молодий студент Олесь Лисак. Фольклорна група має свою оркестру, хор малих дітей, хор молоді й танцюристів. Один з найближчих виступів фольклорної групи буде в телевізійній програмі в Ріо де Жанейро і Сан Павльо.

Корній Шмулик

(Випуск ансамблю Малої Семінарії — "Стихія")

Старанням голови українського відділу при Ватиканському радіо о. С. Мудрого, ректора Великої Семінарії у Римі, вийшла, тим разом, не платівка, а тасьма-касетка інструментально-вокального ансамблю Малої Семінарії "Стихія". Ця лента присвячена Патріархові Йосифові Сліпому, як провідникові нашої католицької церкви, з тої причини така її назва. На касетці є портрет Блаженнішого Патріарха Йосифа з кайданами на руках і горючою

церквою на дальшому пляні. Рисунок виконав Роман Варіанко.

Магнетофонну стрічку виконано наразі у 500 примірниках, а дальший випуск є в пляні, тому, що до першого видання вкралося багато похибок. На стрічці ряд пісень, народних і власної композиції в обрібці керівника групи "Стихія" о. Євгена Небесняка. Там релігійні пісні, народні принагідні, з тим, що натиск покладено більше на слова, щоб слухачі могли їх сприйняти.

"Стихія" — це ансамбль Малої Семінарії в Римі. Існує вона під проводом о. Є. Небесняка вже три роки. Члени ансамблю постійно змінюються, бо зі закінченням школи вони опускають Рим. Тому треба послідовної праці, щоб ансамбль втримався. Душею його від початку є о. Небесняк, який також зорганізував для "Стихії" подорож по Європі та Північній Америці враз із мистецькими виступами по різних містах. "Стихія" вже випустила свою платівку "Син матері", яка, однак, не була задовільно виконана технічно і її тепер переробляє ватиканська студія. Магнетофонну стрічку, що вийшла тепер п. н. "Мойсей-Каменяр" можна замовляти у о. Є. Небесняка, Via Bossea 480, 00166 Roma, Italia. На жаль, не подали її ціни.

КОМУНІКАТ

Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді повідомляє:

Тому, що до означеного терміну на КОНКУРС ПОВІСТІ ДЛЯ ЕМІГРАЦІЙНОЇ МОЛОДІ не надійшло жадного зголошення, Управа ОПЛДМ продовжує згаданий КОНКУРС до кінця грудня 1984 року. Пригадуємо про висоту нагород: 1-ша нагорода: \$1,000.00, 2-га — \$500.00, а 3-тя — \$250.00.

Рівночасно з цим Управа ОПЛДМ проголошує КОНКУРС, у зв'язку з підготовкою шкіл до святкування ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ, на сценічні матеріали: сценки, оповідання та вірші. Нагороди: \$500.00 — перша нагорода, \$300.00 — друга нагорода, \$150.00 — третя нагорода. Термін зголошення до кінця квітня 1985 року.

Зголошення надсилає на адресу:

OPLDM

120 Runnymede, Toronto, Ont. M6S 2Y3

Управа ОПЛДМ

ИПРАВДАВСЯ

Хлопчик повернувся з школи додому. Глянула мати, а нова його шапка подерта і грязюкою замурзана.

— Це що?

— Та це хлопці...

— Що хлопці?

— Скинули з мене шапку і почали у футбол грати...

— А ти ж де був?

— На воротах стояв.

(Львівська область)

ВИРІЗНЕНА ГАЗЕТКА ЮНАЦТВА

У змагу юнацтва в 20-річчя "Юнака" вирізнено окремо газетку Нуреня ім. Нягині Ольги з Клівленду особливо за її гарно технічно оформлену обкладинку. Даємо її на обкладинку "Юнака" за цей місяць, а в текстах містимо допис "Чародійна ніч", рисункову загадку та "Мішанку", яку, здається, наше юнацтво дуже любить розгадувати, бо постійно такі "мішанки" зустрічаємо в газетах юнацтва.

На відкритому шаховому турнірі в Нью-Йорку, що відбувся 19-22-го квітня, притягнувши рекордове число 1,014 учасників з усіх кінців світу, відомий український шахіст д-р Орест Попович досягнув вислід 5 і 1/2:2 і 1/2, цим здобувши перше місце між шаховими майстрами. Д-р Попович одержав нагороду 1,750 дол. і його запросили на престижний Нью-Йоркський міжнародний турнір, на який допущені здебільшого тільки гросмайстри та міжнародні майстри найвищої ранги.

Вважають, що цьогорічний відкритий турнір в Нью-Йорку був найсильнішим відкритим турніром усіх часів. Шахісти змагалися в шістьох групах, залежно від своєї класифікації. В найвищій групі, де змагався д-р Попович, на 176 учасників було аж 53 змагуни, класифіковані як сеньйор-майстри (рейтинг 2,400 або вище), включаючи 17 гросмайстрів і 30 міжнародних майстрів. Загальне перше місце в турнірі здобув канадський міжнародний майстер і цьогорічний чемпіон Британського Коммонвелту, Кевін Спрагет.

Успіх д-ра Поповича є особливо вимовним тому, що хоч його першість відноситься до класу майстрів (рейтинг 2200-2399), то більшість змагань він провів зі сеньйор-майстрами. За винятком першої рунди, де він переміг аматора. Д-р Попович мав сім супротивників з пересічним рейтингом 2,470. Між ними він переміг міжнародних майстрів Зальцмана і Вайнштайна сеньйор-майстра Бріто. і майстра Белопольського, зремівував з гросмайстром Ломбарді, а програв в гросмайстром Бісгаером і міжнародним майстром Валером.

Д-р Орест Попович, колишній чотирократний першун УСЦАН-у, має від Американської Шахової Федерації доживотний титул майстра, а від Міжнародної Шахової Федерації титул майстра ФІДЕ.

Слід відмітити, що д-р О. Попович довголітній член 34-го Відділу УНС, Братства св. Івана Хрестителя в Ричмонді, Вірджинія, і бере активну участь у підготовках багатьох крайових турнірів з рамени цього відділу.

За "Свободою" Л. Б.

ТАБІР

Знайдіть у цій мішанці букв такі таборні вислови:

вмілості
шатро
подруга
друг
вечірка
зустріч
хрещення

ватра
альярм
напад
чергова
кухня
табір
менажка

юначка
свисток
наплечник
щогла
впоряд
гри
стійка

Чи можете знайти ще одно слово? Ключ: Без них на таборі юначкам би було дуже нудно.

3 газетки 28-го куреня
УПЮ в Клівленді

Н	А	П	Л	Е	Ч	Н	И	К	Р	Ч	О	Н	Б	Д
Л	В	Л	С	В	И	С	Т	О	К	Е	І	О	Ь	Й
У	Е	Т	М	А	Ь	Л	К	У	Х	Н	Я	В	У	Д
Г	Ч	А	Л	Я	Р	М	Н	Р	А	Д	Ш	И	Ц	Ш
Я	І	Б	Е	Г	А	Н	В	А	Н	Я	Н	С	Д	Н
З	Р	І	П	М	Е	Н	А	Ж	Н	А	І	Г	Р	И
У	К	Р	Ь	В	Д	О	Е	Н	О	І	Г	З	У	И
С	А	О	В	М	І	Л	О	С	Т	І	М	С	Г	Б
Т	Р	Я	П	И	О	Р	И	І	А	Л	Й	Т	М	И
Р	Ь	Ц	О	Ч	Е	Р	Г	О	В	А	Ш	І	А	Ч
І	Н	О	Р	З	Б	О	В	А	И	Т	К	Й	С	А
Ч	А	М	Я	І	О	С	Ю	В	Н	А	И	Н	А	П
С	П	О	Д	Р	У	Г	А	В	А	Т	Р	А	Р	Ю
Л	А	Р	Р	Д	Й	А	И	Т	Н	Ж	Е	В	О	А
О	Д	О	К	У	П	Щ	О	Г	Л	А	О	І	Ш	Ч
У	С	П	Ш	А	Т	Р	О	М	П	А	Ю	Н	А	Н
З	Х	Р	Е	Щ	Е	Н	Н	Я	У	Н	Е	П	О	А

Пластуни привітали весну

Свято Весни відбулось 26-28-го травня на оселі Вовча Тропа. З Вашингтону поїхало 28 юнаків та юначок і сім опікунів. Організаторами цьогорічного Свята Весни були старшо-пластунські нурени "Чогноморці" і "Спартанки". Пластуни з Вашингтону прибули на оселю о 4-й год. ранку. Всі були змучені і скоро пішли спати. Рано встали і розтаборувались. Після приїзду всіх учасників Свята Весни відбулось відкриття. Тема свята була "Олімпіада". На відкритті юнак і юначка запалили Олімпійський Вогонь. Після Відкриття юнацтво роз-

ХРОНІКА

ділилось на старшу і молодшу групи і розійшлося на заняття: на теренову гру і спортивні змагання. Все було добре зорганізоване. На жаль, провід не замовив доброї погоди. Як звичайно, в суботу ішов дощ. У неділю, з приємнішою погодою, далі продовжувались заняття. Того вечора відбулась ватра з веселими точками та бадьорим співом. В понеділок вранці знов почав іти дощ, і тому закриття Свята відбулось в кухні.

На загал, вашінгтонські нурени гарно пописались. Юнани здобули перше місце за свою зразкову пластову поставу та третє місце в спорті. Юначки здобули друге місце в табірництві, перше місце в спорті і перше місце в загальному точнуванні. Всі приїхали зі Свята з приємними спогадами.

Пл. розв. Таня Ставнича (нурінна)
Пл. розв. Марія Гаврилук (нуриний)
"Станичні Вісті Вашингтону" ч. 3

Приїхавши зі школи одного дня в квітні 1983 р., я запитав мій поштою один лист, адресований до мене. На зворотній адресі був: пл. сен. Петро Содоль. Сто думок перелетіло через мою голову. Що це може бути?! Замість відкрити лист, я почав журитися, що вже певно “щось не так” було під час ЮМПЗ на Вовчій Тропі минулого року. Друг Содоль був тоді комендантом юнацького табору, а я був учасником. Але поміркувавши, що це вже майже цілий рік пройшов від того часу, і що ніхто так довго не пам’ятає злих вчинків, що сталися у таборі, я заважився відкрити листа. На моє велике здивування, це була рекомендація до “Лісової Школи”. І я знов почав журитися. Що мені робити?! Наслухавшись багато про “Лісову Школу” від своїх товаришів, я мав охоту відбити її, але не цього року, а може за рік, або за два. Мені також пригадалося як розповідав мій старший брат, що ледве проліз ту “Лісову Школу”. Правда, тоді в проводі були такі пластуни як: Сагатий Чайнівський, Цюк, Сливозький, і це мало бути щось страшного. Я дуже, дуже вагався. Але, що час летів, я мусів рішитися їхати, чи не їхати. В хаті мене заохочували (і ніби не випихали), що я повинен спробувати бути учасником і не журитися навіть, якщо не пройду. Добре це назвати, але який буде сором для станиці. Багато є кращих від мене пластунів і вони бояться йти. Вкінці я таки рішився, бо був дуже цікавий, що це за така славна школа на всі країни і континенти.

Учасників цього року було лише дев’ять. У проводі вишколу було тільки четверо: пл. сен. Юрій Саєвич — комендант, пл. сен. Петро Содоль — бунчужний, пл. сен. Руслан Росляк — писар і інструктор, та ст. пл. Роман Процик — інтендант кухні й інструктор.

Як всі приїхали на призначене для вишколу місце, нас розділено на дві стени. Перша стена мала 4-ох учасників і мала назву “Сини Сталевої Стені”, а друга мала 5-ох учасників і вибрала собі назву “Хлопці

Лісові”. Я належав до першої стени. Кожна стена мала свої хоругви й прапорці, які все видніли під час стенових збірок. Тому, що учасників було мало, по шатрах спали тільки по два або три пластуни. В моєму шатрі спав пл. розв. Євген Дувалко з Торонта. Він багато мені допомагав і радив, якщо заходила потреба.

За короткий час кожна стена зладила собі полевий стіл, якого ми вживали на харчування й гутірні.

Кожний учасник мав приїхати із приготованою інструкторською ділянкою, яку собі сам вибрав. Хоч я не знав аж так багато про табірництво/піонерку, я вибрав собі цю ділянку і дуже багато про неї на “ЛШ” навчився. Мета була така — щоб за 6 днів кожний учасник стени прослухав усі гутірки з кожної ділянки. Всі собі помагали як тільки могли і вміли, щоб якнайбільше скористати і навчитися практичного пластування. Мушу признати, що за весь час свого пластування я не навчився в’язати стільки вузлів та користуватися ними як на “ЛШ”. Без помічі інших учасників, я, наприклад був би не навчився правильно ціляти азимут.

Очевидно, що ми цілий день не мали тільки гутірок. Зайняття в кухні це також була дуже важлива частина щоденної програми. Кожний учасник мав нагоду бодай раз приготувати сніданок, а також при помочі інших зварити обід і вечерю. Головний інтендант кухні дуже багато нам усім поміг та навчив як бути зразковим та успішним кухарем. Спочатку я не думав, що зможу приготувати щось смачного на обід для всіх, але з заохотою інтенданта я набрав до себе довір’я і вив’язався навіть без великих труднощів. Я навчився як приготувати курку кількома способами, варити компоти з різної садовини і запашного коріння, а найцікавіше це смажити цибулю на ватрі.

Кожний член стени чергувався також у ролі стенового. Стеновий слідував збірці як треба було, а це давало йому добру підготовку до вряду. Впоряд є дуже важливий і потрібний для того, щоб тримати себе добре у дисципліні.

На так зв. “розвагу” була призначена одна година часу і ми використовували її на спів. Друг комендант проводив співом, граючи на гітарі з кількома іншими учасниками. Ми співали народні, стрілецькі, повстанські та деякі пластові пісні. Ми так само мали можливість видавати свої стенові газетки. Газетка моєї стени називалася “Сталева Зірні”. Дописи ми приготувляли перед самим сном, тоді як не було вже нічого на порядку дня. Ночі так само були цікаві з боку практичного пластування. Ночами (головно ясними) ми обсервували та “читали сузір’я” і “стріляли азимут”.

При кінці тижня всі брали участь у змагу, що звався “лісячий біг”. Кожна група змагу складалася з двох членів виряджених компасом і мапою траси. (Траса вела через різноманітний терен: лісистий, відкритий, гористий і т. д.). На цій трасі було шість пунктів, через які треба було пройти в означеному часі. Група, яка правильно пройшла всі пункти в найкоротшому часі, здобула перше місце. Євген Дувалко й я були в групі, яка пройшла свою трасу найшвидше. Ми з Євгеном з таким запалом гонили від пункту до пункту, що про ніщо інше не пам’ятали. Але, якщо б Євген не знав був як правильно “стріляти азимут” то ми були б ніколи не скінчили тої траси.

Один раз при кінці тижня ми мали честь вітати у себе Голову КПС пл. сен. Евстахія Гойдиш. І хоч ця зустріч тривала тільки кілька годин, то все таки ми мали змогу при вогнику стежами себе представити та

ЛІСОВА ШКОЛА

заспівати наші стенові пісні. На другий день була неділя і "Лісова Школа" вдруге брала участь у Службі Божій, яка відправлялася у церкві св. Івана Хрестителя коло Гантеру. Після Служби Божої ми скоренью верталися до табору, і за кілька годин табір був злінквований, а наш особистий виїзд спанований і заладований в автобус. Автобусом ми від'їжджали в напрямі Іст Четгему, біля якого є славна пластова оселя "Вовча Тропа". На "Вовчій Тропі" ми мали можливість відразу застосувати все те, що ми навчилися попереднього тижня. Саме в тому часі тут почався юнацький табір під командою пл. гетьм. скоба Всеволода Онищенка. З цього табору "Лісова Школа" прийняла 24-ох найбільш кваліфікованих та відданих юнаків, які провели один тиждень пластування з учасниками "ЛШ". Для нас учасників "ЛШ" це була дуже добра проба. Тепер ми учасники "ЛШ" керували цим невеликим табором у ролях: коменданта, бунчужного, писаря, інтенданта. Ми переводили з юнаками гутірки з практичного пластування, організували територіальні ігри, а навіть кілька учасників приготували лисячий біг для юнаків. Був також час на спортивні ігри й вечірні вогнища.

Перший тиждень, а особливо другий на "Лісовій Школі", поміг мені (напевно й іншим) набрати сміливості та довіри до себе, чого бракувало передтим. Без сумніву, всі ми скористалися з цих коротких, але цікаво проведених днів серед природи. І хоч я не здобув першого місця (першом вийшов Євген Дувак), я маю велику сатисфакцію, що щасливо відбув "Лісову Школу".

З нагоди двадцятиліття "ЛШ" я бачу "Лісовій Школі" багатьох літ, і я певний, що традиція "ЛШ" буде продовжуватися, бо нема то як на "Лісовій Школі".

Філадельфія, 1984 р.

СКОБ! пл. розв. Ілля Лабуня

П. С. Чому я це все написав? Тому, щоб юнаки мали уяву як проходять дні (і ночі) у "Лісовій Школі".

Закриття юнацьких занять в Станиці Нью-Йорк

Як вже прийнято від кількох років, заняття в станиці Нью-Йорк переривається на літні місяці і закриття

Лісова Школа 1983, Перша Стена "Сини Сталевої Стені"
— перший ряд зліва: св. пл. Зенон Хабурський, пл. розв. Ілля Лабуня; другий ряд: пл. розв. Євген Дувак, ст. пл. Олег Голинський

їх відбувається у формі юнацького апелю, на який всі юнаки й юначки з'являються в пластових одностроях з прапорами і після вислухання станичного наказу, переводяться підвищення ступнів, відзначення і звільнення з юнацтва.

Цього року такий апель відбувся 8-го червня і мав дуже святковий характер. На апелі, крім станичної старшини і всіх виховників, був присутній крайовий комендант пластунів пл. сен. Юрій Тарасюк, який на початку іменував трьох пластунів з 9-го куреня УПЮ-ів ім. Святослава Завойовника пластунами скобами, а це: Миколу Алишневича, Тимоша Ганкевича і Андрія Нухар. Відтан іменовано пластунками розвідувачками і пластунами розвідувачами юначок з 2-го і 30-го куренів та юнаків із 9-го куреня, а далі зв'язкові та ношові наділили ряд юначок і юнаків четвертим і третім відзначенням за їхню працю в куренях. За винятково успішну трирічну працю на пості курінного в 9-му курені УПЮ-ів одержав від Крайової Пластової Старшини перше юнацьке відзначення пл. скоб Андрій Нухар. Курінь під його проводом три роки за порядком здобув перше місце у загальному точкуванні на Святі Весни. За так великий успіх куреня одержав окреме призначення зв'язковий куреня пл. сен. Юрій Савицький, а старшина в імені станичної старшини вручила 9-му куреневі за успіхи,

які він приніс для цілої Станиці окрему чашу із відповідним написом. Поруч із 9-им куренем, що як вже було сказано, третій рік за порядком здобув перше місце в загальному точкуванні на Святі Весни, станична пл. сен. Ольга Кузьмич висловила признання 18-му куреневі УПЮ-он ім. Олени Пчілки за здобуття четвертого місця в загальному точкуванні і 3-му куреневі УПЮ-ів ім. Івана Мазепи за здобуття також четвертого місця на тому Святі. На апелі надано також III старшопластунське відзначення гніздовій ст. пл. Софії Зелик за підготовку і переведення новацької костюмової забави і ст. пл. Галі Висоцької за ведення гуртка юначок.

Звільненням з юнацтва юначок і цілого гуртка юнаків з 9-го куреня УПЮ-ів закінчено святковий апель, на якому, крім усіх юнаків та юначок, були також присутні батьки юнацької молоді.

Після закінчення відбулася ще юнацька вечірка і тим юнацтво перервало на два місяці заняття в домі та більшість із них виїхала на літні пластові табори, вишлюпи або заслужений відпочинок.

— Я — Ч

ХРОНІКА

Гагілки в Едмонтоні.

ГАГІЛКИ

УІ Курінь УПЮ-ок ім. Уляни Кравченко в Едмонтоні, як і минулого, так і цього року підготував Свято Гагілок, яке відбулося 22 квітня. Проводила гагілками Ірина Тарнавська, учасницями були юначки з гуртків "Ізмарагд", "Водограй" і "Світанок". Таня Тодосійчук відкрила свято. Дівчата у вишваних народних одягах почали зустрічати весну. Піснями веснянками, "Подольночкою", "Жучком" і "Кривим танцем" закінчили ми свято.

Новачки — Рій "Горобчини" також брали участь у святі. Вони говорили віршини, слухати їх було дуже приємно.

Гагілки вийшли перфектно. Усі були задоволені, бо провели з ними гарно Великдень.

пл. розв. Ліда Тодорун,
Едмонтон

МАНДРІВКА ПО ЄВРОПІ

Минулого літа я з юначками й юнаками з Канади й Америки поїхала на прогулянку по Європі. Ми з початком серпня, а повернулися три дні перед початком шкільного року.

Під час подорожі ми відвідали Голандію, Німеччину, Італію, Францію, а переїжджали через Австрію і Швейцарію. Ми також мали табір у горах у Німеччині.

Під час цієї мандрівки я мала змогу зустріти багато юначок і юнаків з різних пластових станиць. Ми дотепер маємо контакт з собою, перепишуємося. Тут кілька знімок з цієї мандрівки, які говорять також про нашу подорож.

Скоб! пл. уч. Оленна Ганьківська,
Торонто

А це ми прибули до Мюнхену з табору оглядати музеї, віддати шану визначним українцям, які спочивають на цвинтарі в Мюнхені.

А це славна Венеція, на цій турі були

тільки прихильники та учасники, старші розвідувачі були у Франції.

Такий краєвид в околиці малого містечка в Італії.

НАША ПОДОРОЖ ПО ІТАЛІЇ

На приватну аудієнцію наших представників запросив Папа Павло Іван II. Це була зворушлива зустріч.

Всі ми виїхали до Італії славним "Васнер" автобусом. Були такі войовничі, що готові були перебрати комуністичну Росію, та поїхати до Венеції. Це місто інакше — тут не їздять автобуси, але човни. У фабриці скла в Морано було дуже гарно, а ще краще було нам плити гондолею до Аbruції. Було так чудово — тишенько, вода хлюпотіла, а ми сиділи і роздумували.

Аbruція — це гарне село, але до нього треба було далеко йти й нести речі. Прибули вночі й багато не бачили. Другого дня зранку ми пішли на тяжку прогулянку під високу гору. Нас дуже форсували. По обіді ми пішли побачити цвинтар. По вечері мали трохи дозвілля, а тоді поїхали подивитися на водопади. Ввечері мали ватру (без вогню, в приміщенні). Вранці поїхали оглядати Помпеї. Там побачили багато руїн. Звідси поїхали до Риму.

В Римі ми ночували в монастирі й все було фантастичне. В суботу рано оглядли Ватиканський музей, бачили багато цікавих речей, включно з Сикстинською каплицею. По обіді поїхали до міста Тіволі. Воно мені дуже сподобалося. По вечері ми трохи походили по Римі.

Після поїхали до ще одного монастиря і там мали обід. По обіді були ще на однім молебні, а тоді поїхали на концерт українських дітей з Польщі.

У понеділок рано ми мали трохи дозвілля, а тоді поїхали в натакомбі й оглядати Церкву Св. Петра. З Риму ми поїхали до Пізи побачити славну похилену в бін вежу. Поїхали далі до Луки, переспалися трохи й відпочивали на пляжі Рів'єра. Другого дня ми виїхали автобусом до Франції. Їхали дванадцять годин до Маквілеру, де гостив нас о. Павло Ногут. По кількох годинах виїхали знову до Амстердаму, щоб встигнути на літак до Торонта.

Григорій Дичон, Торонто

А це славна Піза в Італії. Видно похилену вежу, якою славиться це місто.

Храм і площа перед ним Св. Петра — місце особливих вражень і переживань...

МАНДРІВКА ПО ЕВРОПІ

Моє перше враження, коли приїхала на летовище, не було дуже добре. Я собі подумала — "І як я буду цілий місяць співжити з цими нападцями?"

Але день-по-дню ми ставали собі ближчими, а тепер не хочемо навіть розлучатися.

Коли приїхали до табору на ЮМПЗ, треба знову пізнати нових товаришок. Але тут було дещо тягнє.

Тут були товаришки цілком іншого стилю життя, іншого погляду на багато речей. Але ми швидко познайомилися і тепер їдемо по цілій Італії й також не хочемо розлучатися.

пл. розв.Оксана Андрушків

ПОМПЕЇ

Помпеї — це дуже старе місто, що його засипала вулканічна маґма, знищивши все живе в ньому. З ХУІІІ сторіччя археологи почали розкопувати Помпеї. Понад 300 років люди розшукують у попелі рештки цього міста.

В 1983 році група пластунів відвідала Помпеї. Вони побачили, що жителі цього міста були дуже розумні. По-перше, щоб жінки не брудилися в болоті при переході дороги, покладені були високі камені, щоб по них ступати. У місті були ванни, щоб жінки могли вмиватися.

В Помпеях були театри, крамниці й помпейські "Мек Доналд" ресторани. В місті можна знайти чудові приклади романського стилю в будівлях.

Для нас відвідини Помпеїв були дуже цікаві й ми багато навчилися.

пл. прих. Христя Рогуцьна
пл. уч. Адріана Ленґстон

ЩЕ ПРО МАНДРІВКУ ПО ЄВРОПІ

Наша прогулянка по Європі вже давно скінчилася, а ми часто згадуємо її, згадуємо туру і табір. Тура була дуже гарна. Ми мали добру погоду. Бачили стільки всього цікавого, чого не можна бачити в Канаді, бо того тут нема — замки, канали серед міста, музеї Ван Гоґа, клясичного і модерного мистецтва та багато іншого.

Табір був також цікавий. Ми мали ватри, працювали над хороводами. А найважливіше — зустрічали молодих людей, що живуть по цілому світі.

Сподіваюся, що зустріч в Австралії буде також гарною, якою була вона в Німеччині.

пл. розв. Лариса Росляк
Едмонтон

Відпочиваємо після оглядання слідів трагедії, що сталася колись у місті Помпеї. Зліва: Марта Стефанюк, Марта Куропась, Олена Ганьківська, Таля Калимон, Оксана Адрушнів, Наталка Дармограй — ми з Дітройту і Торонта.

В таборі по Службі Бонній тішимося зустріччю...

У Швабії відвідали ми монастир-твердиню з часів середньовіччя. На оборонних мурах її — Лариса Корбутян (Вінніпер) і Тарас Калимон (Торонто).

ТАБІР "ГАРЯЧІ КАНОЙКИ"

Влітку 1983 р. відбувся табір 7-го куреня ім. Святослава Завойовника із Віннеперу у провінційному парку "Вайтшелл" над озером "Кровдак". Табір відбувався під проводом зв'язного ст. пл. Борислава Білаша II. Учасники видали свою газетку п. н. "Гарячі Канойки 1983 р.", з якої вибираємо деякі дописи.

Зв'язний куреня — ст. пл. Борислав Білаш II.

Фото: пл. учасн. Олена Ганьківська

Під час прогулянки на озері "Ігелнест".

МІЙ ПЕРШИЙ ЮНАЦЬКІЙ ТАБІР

Галло, я називаюся Антосик Горський. Цей табір є фантастичний, але дуже тяжкий. Як ми приїхали до "Вайтшелл", ми мусіли їхати в канойках до першого пункту. Тоді нам казали носити знаряддя чверть милі, так званий "портаж".

Як ми доїхали до місця нашого табору, ми були дуже втомлені. Наступного дня ми поставили машт. Тут їна є добра, але ми все їмо "но нейм бренд" їжу. Тут є дуже гаряче і тому ми назвали наш табір "Гарячі нанойни".

пл. прих. Антосик Горський

НАША ПРОГУЛЯНКА

Нині 25-го липня 1983 р. ми вернулися з нашої подорожі до "Бавендрі Фоллс", що є 23.5 кілометрів від нашого табору. Коли ми там веслували, хвилі були малі, але під час подорожі назад до табору, хвилі були високі.

Коли ми дісталися до "Бавендрі Фоллс", там не було де спати. Ми вернулися до інших водопадів, що ми їх бачили перед тим. Там ми скоро поставили шатра. Коли скінчили розтабування, ми всі поснакали у воду. Нас тягнула вода в долину, через водопади, але це було безпечно.

Як ми верталися на наш острів, ми мусіли перейти болото і там було багато мух. Там ми зустрілися з другою групою, яка їхала там, відки ми саме повернулися.

Коли ми нарешті повернулися на наш острів, ми були на дві години запізнені, через великі вітри.

пл. уч. Петрин Симич III

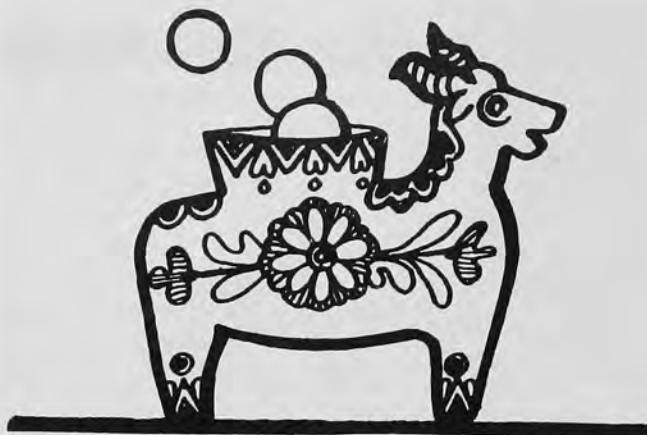
Плавання під час прогулянки.

Учасники і провід табору "Гарячі нанойни", 1983 року.

Юнани Ліда Руницька (зліва) і Рома Джулинська (з-права) в товаристві п. Ноляски матері відомого Івана Ноляски — автора нининон про сучасну Україну.

ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАНА"
(до 15. 7. 1984.)

ЗСА

КУРЕНІ УСП І УПС "БУРЛАНИ" — — — — \$ 500.00
Замість квітів на могили
(дивись посмертні згадки) — — — — \$ 115.00
разом: **\$ 615.00**

АВСТРАЛІЯ

Замість квітів на могили
(дивись посмертні згадки) — — — — \$ 20.00

На Залізний Фонд Пластового Видавництва склали:

В. К. Ничай (Чікаго) — — — — \$ 20.00
пл. сен. Наталія Березовська (Лос Анджелес) — \$ 50.00
пл. сен. Євген Людкевич (Лос Анджелес) — \$ 50.00
Замість квітів на могили
(дивись посмертні згадки) — — — — \$ 280.00
разом: **\$ 400.00**

СПИСОК ДАРУНКОВИХ ПЕРЕДПЛАТ "ЮНАНА"
(до 15. 7. 1984)

о. Іван Ніт, Бельгія — 3 передплати
пл. сен. Марта Рудик, Нью-Гейвен, ЗСА — 1 передплата
ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБІ!

Замість квітів на могилу

св. п.

пл. сен. МИХАЙЛА ХОМ'ЯКА

на Залізний Фонд Пластового Видавництва
преслала \$ 100.00

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В ЕДМОНТОНІ (Канада)

Замість квітів на могили моїх шкільних товаришів

бл. п. АНАТОЛЯ ЯРОСЕВИЧА

і

бл. п. ВОЛОДИМИРА ХАМУЛИ

складаю на пресовий фонд "Юнана" \$ 20.00

Микола Стронон, (Австралія)

КУРЕНІ УСП І УПС "БУРЛАНИ"

склали

500.00 дол. на Пресфонд "Юнана"
як надвинку з лещетарського табору УПУ
п. н. "Штучний сніг", що відбувся
на Вест Маунтен, стейт Нью-Йорк 1983 року.

Замість квітів на свіжі могили:

св. п. Володимири РУБЕЛЬ

Мами нашої подружки-стежинки **Тасі Турянської**
і

св. п.

інш. Олександра ТУРЧИНА

чоловіка стежинки Марти

Плем'я "Перші Стежі" складає 50.00 дол. на Видавничий

Фонд "Юнана"

Подругам Тасі й Марті та їхнім опечаленим Родинам
пересилаємо вислови нашого найглибшого співчуття.

У пам'ять Нашої Дорогої Мами і Бабусі

сл. п. Марії Коцай-Мандзій

яна ненадійно осиротила нас в дні 2-го березня 1984 р.
на Пресфонд "Юнана" складають

Таня і Минола Паславські — 25.00 дол.

пл. юн. Наталка і Христия Паславські — 25.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

МАРІЇ КОЦАЙ-МАНДЗІЙ

Бабуні Наталки й Христі Паславських
складано \$ 15.00 — на Пресфонд "Юнана"

Братини Славно

В пам'ять нашої Тітки

св. п.

пл. сен. нер. ДАРІЇ НАВРОЦЬКОЇ

складаємо на Залізний Фонд Пластового Видавництва:

пл. сен. Христина Дзюба-Бравн — **\$ 50.00**

пл. сен. Малина Дзюба — **\$ 50.00**

Замість квітів на могили

св. п.

пл. сен. ДАРІЇ НАВРОЦЬКОЇ

св. п.

пл. сен. МАРІЇ ЗЕЛЕНОЇ

св. п.

ГАННИ ГАНЬНІВСЬКОЇ

св. п.

інш-ра ДМИТРА ТРОЯНА

склали на Залізний Фонд Пластового Видавництва
80.00 дол.

А. і Л. Харани

Хто з Вас подорожує

- літаком • кораблем • поїздом • автобусом
- у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюро

МАРКІЯНА КОГУТА

і
ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto M6H 1N2, Ont
Telephone: 535-2135 & 535-2136

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
вишкес

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є

Ірина і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

ПЛАСТОВА КРЕДИТИВКА в Торонті

на корисних умовах

- дає **ПОЗИКИ**
та
- приймає **ОЩАДНОСТІ**.
- Пластова Кредитівка міститься
у Пластовому Домі в Торонті.
- **Урядові години:**
вівторок і четвер 7-9 вечора,
субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1N2, Canada

Phone: 769-9998

Пластуні і Пластунки в Торонті!

**СКЛАДАЙТЕ
СВОЇ ОЩАДНОСТІ
у Пластовій Кредитівці!**

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Співка

Централа: 295 College St., Toronto, Ont. M5T 1S2

Tel.: 922-1402 & 922-2797

Відділ: 3635 Cawthra Road (біля Української
Католицької Церкви)
Tel.: 272-0468

Відділ: 2397 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Tel.: 762-6961

Корисні умови для вкладів і позичок. Наше завдання пома-
гати членам в економічних справах порадами і фінансово.

Наша справа — служити членам!

**Друкарня
КИЇВ**

виконує
всякі
друкарські
роботи.

Друкуємо

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні
запрошення
- фірмові
друки

KIEV PRINTERS LTD. — TEL. 537-5572
2466 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada M6P 1W9

Праця і ощадність забезпечать
Вашу майбутність!

Пластуні і Пластунки,
учні свято-миколайських шкіл,
складайте свої ощадності у

СВЯТО-МИКОЛАЙВСЬКИЙ КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ.

Спільна приміщується в будинку
Вашої школи і є відкрита від
год. 10 до 1 по полудні.
4 Bellwoods Ave., Tel.: 366-4529
Toronto, Ont. M6J 2P4

ОЛЕНЬ

СОКІЛ

БДЖОЛА

БАРВІНОК

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА**

"САМОПОМІЧ"

І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

"САМОПОМІЧ"

— ВІДДІЛ у ПАССЕЙКУ —

*запрошують Українське Громадянство
вступати в члени.*

Години урядування: понеділки і п'ятниці

від год. 6-ої до 9-ої вечора;

середа від год. 9-ої до 12-ої перед полуднем.

- Кредитова Кооператива в Пассейку платить 7% дивіденди від ощадностей — нараховуємо чвертьрічно.
- Студентські позички — до сплати після закінчення студій.
- Позички на авто та всякі потреби домашнього вжитку.
- Безплатне для членів життєве забезпечення ощадностей до висоти \$2,000 і позичок до висоти \$10,000.
- Сертифікати за високим oprocentуванням.
- Федеральне забезпечення членських уділів до висоти \$100,000 на одного члена.

*Вступайте в члени в годинах урядування
в домівці кооперативи.*

229 Говп Авеню * Пассейн, Н. Дж. * Тел.: (201) 473-5965

"... виховання — це надавання думкам і почуванням яогось напрямку", — наане Олександр Тисовський-Дрот. Пластова преса саме й сприяє виконанню цього завдання.

Читайте ж і СВОЄЧАСНО передплачуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і новачоків та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал дорослого членства Пласту, Пластприяту і загалу батьків, які цікавляться вихованням і громадськими справами.

Купно і продаж реальностей
Оцінка (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж
мортгеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED
REALTOR — INSURANCE BROKER

527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555
3359 Bloor St. W. Etobicoke — Tel.: 236-2666

ISURANCE:
2184-C Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5666

Пластун є ощадний...
(4-та точка пластового Закону)
*... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: Кредитівка "Самопоміч"*
558 Summit Ave., Jersey City, N. J. 07303